

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2XCdo/49/2016
Identifikačné číslo spisu:	1413217274
Dátum vydania rozhodnutia:	30.08.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1413217274.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4 Bratislava, proti žalovanému Okresnému súdu Bratislava IV, so sídlom v Bratislave, Saratovská 1/A, o nariadenie predbežného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. 6 C 327/2013, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 10. júla 2014 sp.zn. 8 Co 1/2014, takto

rozhodol:

Dovolenie odmieta.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa podala na súd doručený 11. septembra 2013 návrh na nariadenia predbežného opatrenia v zmysle § 74 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Z.z. v platnom znení (ďalej aj „O.s.p.“). V rámci tohto návrhu uviedla, že sudcovia tohto súdu nemôžu danú vec prejednať a rozhodnúť a z toho dôvodu žalobkyňa žiadala, aby krajský súd rozhodol o prikázaní predmetnej veci inému súdu toho istého stupňa podľa § 12 ods. 1 O.s.p. Súd prvej inštancie považoval návrh žalobkyne v tejto časti za námietky zaujatosti sudcov okresného súdu, a preto predložil vec krajskému súdu (§ 16 ods. 1 O.s.p.) na rozhodnutie o námietke zaujatosti.

2. Krajský súd uznesením zo 17. októbra 2013, sp.zn. 6 NcC 84/2013 rozhodol, že sudcovia Okresného súdu Bratislava IV JUDr. Ivan Alman, JUDr. Mária Čechovičová, JUDr. Ing. Mario Dubaň, JUDr. Jana Fígerová, JUDr. Jana Grendárová, JUDr. Marián Jančovič, JUDr. Jarmila Jurkovičová, JUDr. Martin Kopšo, JUDr. Daniela Kotrecová, JUDr. Jozefína Kráľová, Mgr. Daniela Mamráková, JUDr. Erika Némethová Stiffelová, JUDr. Taťána Poláková, JUDr. Zuzana Rigáňová, Mgr. Eva Suchová, JUDr. Dana Šiffalovičová, JUDr. Ida Takáčová, JUDr. Nadežda Tomanicová a JUDr. Silvia Walterová nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. 6

C/327/2013.

3. Okresný súd Bratislava IV uznesením z 25. novembra 2013 č.k. 6 C 327/2013-35 uložil žalobkyni povinnosť, aby v lehote 10 dní od doručenia tohto uznesenia zaplatila súdny poplatok vo výške 99 eur (33 eur za návrh na nariadenie predbežného opatrenia a 66 eur za námietku zaujatosti) podľa položky 1 písm. c/ a položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov (ďalej len „Sadzobník“), ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v platnom znení (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“)

4. Uznesenie Okresného súdu Bratislava IV z 25. novembra 2013 č.k. 6 C 327/2013-35 napadla žalobkyňa odvolaním argumentujúc, že v danom prípade nepodala námietku zaujatosti, ale návrh na prikázanie veci inému súdu toho istého stupňa (§ 12 ods. 1 O.s.p.) a ak by aj podala námietku zaujatosti, nebola by povinná zaplatiť súdny poplatok, lebo konanie je v danom prípade vecne oslobodené od súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb.

5. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 10. júla 2014, sp.zn. 8 Co 1/2014 odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil s odôvodnením, že sa stotožnil s jeho názorom, že z hľadiska obsahového v predmetnej veci žalobkyňa podala aj námietku zaujatosti vznesenú proti sudcom okresného súdu, a preto správne postupoval súd prvej inštancie, keď žalobkyni vyrubil súdny poplatok za námietku zaujatosti. Nestotožnil sa s tvrdením odvolateľky, že na danú vec sa vzťahuje oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb. a poukázal na názor, ktorý vyslovil Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 30. marca 2011 sp.zn. II. ÚS 124/2011, podľa ktorého vecné oslobodenie občianskeho súdneho konania od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. sa nevzťahuje na súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti podľa položky č. 17a/ sadzobníka, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb.

6. Uvedené uznesenie krajského súdu napadla žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolaním, v ktorom žiadala zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a aj rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodňovala § 241 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 237 písm. e/ O.s.p. tým, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, keďže žalobkyňa nepodala námietku zaujatosti a v podanom odvolaní výslovne uviedla, že jej podanie nepredstavuje námietku zaujatosti podľa § 15a O.s.p., ďalej, že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom § 237 písm. f/ O.s.p. a že rozhodoval vylúčený sudca a súd bol nesprávne obsadený, podľa ustanovenia § 237 písm. g/ O.s.p. Za nepodanie návrhu na začatie konania považovala nepodanie námietky zaujatosti, pretože to nebolo obsahom jej vôle. Tvrdila, že bez vykonania poplatkového úkonu nemôže existovať poplatková povinnosť. Ďalej dovolateľka namietala, že odvolací súd založil právnu podstatu napadnutého uznesenia na nesprávnom posúdení návrhu ako námietky zaujatosti podľa § 15a O.s.p., pričom za tento návrh okresný súd vyrubil súdny poplatok podľa položky 17a sadzobníka súdnych poplatkov. Poukázala na ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej najvyšší súd alebo dovolací súd) v danej otázke a z ustálenosti rozhodovacej praxe vyvodzuje prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorá je zároveň zásahom do princípu právnej istoty. Judikatúra najvyššieho súdu sa ustálila v tom, že vydanie prekvapivého rozhodnutia je potrebné kvalifikovať ako procesný postup, ktorým súd odníma účastníkovi konania možnosť konať pred súdom. Za danej situácie nemohla racionálne predpokladať, že odvolací súd bude postupovať v rozpore s príslušnými ustanoveniami O.s.p. a Zákona o súdnych poplatkoch, ako aj v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu a že o odvolaní v danej veci rozhodne iným spôsobom, ako zrušením napadnutého rozhodnutia bez náhrady. Žalobkyňa preto tvrdila, že rozhodnutie odvolacieho súdu je prekvapivé, a z toho dôvodu jej bola odňatá možnosť ako účastníkovi (strane) konať pred súdom, z ktorého dôvodu namietala vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a tiež z dôvodu, že uznesenie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené, absentuje v ňom náležité odôvodnenie zaujatého právneho názoru, prečo súd rozhodol o merite odvolania odlišne od ustáleného právneho názoru najvyššieho súdu. Rozhodovanie vylúčeným sudcom v konaní pred okresným súdom vyvodzovala z toho, že išlo o sudcu súdu, ktorého nezákonným postupom jej mala byť spôsobená uplatnená ujma. Vyčítala odvolaciemu súdu aj nesprávnosť jeho záveru, podľa ktorého sa vecné oslobodenie konania od súdnych poplatkov nevzťahuje na súdny poplatok za vznesenú námietku

zaujatosti. Zároveň navrhla odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia z dôvodu, že jej hrozí značný zásah do základných práv, najmä práva vlastníť majetok a práva majetok pokojne užívať, a to nelegálnym znížením jej majetku, pri vymáhaní bezpredmetnej a neopodstatnenej justičnej pohľadávky.

7. Žalovaný sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

8. Krajský súd v Bratislave po predložení spisu súdom prvej inštancie na opravu chybné označeného žalovaného a predmetu konania, uznesením z 21. septembra 2015 pod sp.zn. 8 Co/1/2014-87 vydal opravné uznesenie, v ktorom odvolací súd opravil záhlavie uznesenia Krajského súdu v Bratislave z 10. júla 2014 č. k. 8 Co 1/2014- 53 tak, že správne označenie žalovaného znie „Okresný súd Bratislava IV, so sídlom Saratovská 1/A, Bratislava“ a správne označenie predmetu konania znie „o nariadenie predbežného opatrenia“.

9. Dovolanie žalobkyne uskutočnené elektronickým podaním, ktoré bolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom, došlo na súd prvej inštancie 31. októbra 2014, teda za účinnosti O.s.p. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 CSP) strana sporu (žalobkyňa), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (443 CSP), dospel k záveru, že uvedené dovolanie žalobkyne smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto dovolanie treba odmietnuť (§ 447 písm. c/ CSP).

11. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalobkyne bolo podané pred 1. júlom 2016, t.j. za účinnosti O.s.p., dovolací súd s ohľadom na § 470 ods. 2 CSP posudzoval prípustnosť a dôvodnosť dovolania žalobkyne v zmysle O.s.p. v znení do 30. júna 2016.

12. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 239 O.s.p. Dovolací súd zistil, že prípustnosť dovolania podľa § 239 O.s.p. v predmetnej veci neprichádza do úvahy. Nejde o zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu, ani o uznesenie, ktorým by odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska a ani o potvrdzujúce uznesenie, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Rovnako nejde ani o uznesenie odvolacieho súdu, potvrdzujúce uznesenie súdu prvej inštancie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky. Prípustnosť dovolania by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p.

13. Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva. V dovolaní žalobkyňa výslovne namietala existenciu vady uvedenej v § 237 ods. 1 písm. e/ O.s.p., t.j. že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, ďalej v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. že sa jej ako účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom a ďalej existenciu vady uvedenej v § 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p., t. j. že rozhodoval vylúčený sudca a súd bol nesprávne obsadený.

14. Dovolaná námietka o vade konania spočívajúcej v nedostatku návrhu na začatie konania, bola zjavne nedôvodná a nenáležitá. Z odôvodnenia tejto vady je zrejmé, že dovolateľka v skutočnosti namietala nesprávnu aplikáciu ustanovenia § 41 ods. 2 O.s.p. v otázke správneho posúdenia obsahu podaného

návrhu a tvrdila, že obsahom návrhu nebola aj námietka zaujatosti. Namietala preto nesprávne právne posúdenie veci v tejto otázke, ktorým by sa však dovolací súd mohol zaoberať, len ak by dovolanie bolo prípustné. V súvislosti s vadou konania vyplývajúcou z § 237 ods. 1 písm. e/ O.s.p. dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že toto ustanovenie musí byť interpretované v súvislosti s ustanovením § 79 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého sa konanie zásadne začína na návrh. V konaní o dvojstranných právnych vzťahoch medzi žalobcom a žalovaným (t. j. v spornom konaní) sa návrh označuje ako „žaloba“. Bez návrhu môže súd začať konanie iba v prípadoch, v ktorých to ustanovuje zákon. Nedostatok návrhu na začatie konania je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania. Pokiaľ súd zistí tento nedostatok v priebehu konania, konanie zastaví. Ak konanie prebehlo napriek nedostatku návrhu na jeho začatie, hoci ten bol potrebný, zakladá táto skutočnosť zmätočnosť celého konania a dovolací dôvod podľa § 237 ods. 1 písm. e/ O.s.p. Od návrhu (žaloby) ako podmienky konania treba odlišovať vznesenie námietky zaujatosti účastníkom konania. Vznesenie takejto námietky nie je podmienkou konania, ale procesným právom účastníka konania. So vznesením námietky zaujatosti zákon priamo ani nepriamo nespája účinok začatia konania. Prípadné nesprávne posúdenie prejavu vôle účastníka konania v tom smere, či chcel alebo nechcel vzniesť námietku zaujatosti, sa nijako nedotýka vady vyplývajúcej z uvedeného ustanovenia, ktorého účelom je možnosť odstrániť v dovolacom konaní zmätočnosť konania, v ktorom sa rozhodlo o právach a povinnostiach účastníkov bez toho, aby konanie vôbec začalo. Dovolací súd dodáva, že o prípad neexistencie návrhu na začatie konania ide len vtedy, ak chýba návrh ako procesný úkon strany sporu, ktorým sa začína konanie (viď rozhodnutia najvyššieho súdu z 23. júna 2005, sp.zn. 3 Cdo 56/2005 a z 19. októbra 2006, sp.zn. 3 Cdo 186/2006), keďže ale žalobkyňa podala návrh na súd (ktorým začalo konanie o nariadenie predbežného opatrenia), je neopodstatnená jej námietka o existencii vady v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p..

15. K ďalšej namietanej vade konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. dovolací súd uvádza, že v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa pod „prekvapivým rozhodnutím“ rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd (na rozdiel od súdu prvej inštancie) za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania okresným súdom. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvej inštancie (uznesenie najvyššieho súdu zo 17. septembra 2009, sp.zn. 3 Cdo 102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie okresný súd, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (uznesenie najvyššieho súdu zo 14. júla 2011, sp.zn. 5 Cdo 46/2011). V danom prípade rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu nie je prekvapivé a ani nečakané a súdy oboch stupňov založili svoje rozhodnutia na rovnakých skutkových a právnych záveroch. Žalobkyňa musela vzhľadom na priebeh a výsledky konania v prvej inštancii predvídať, čo bude odvolací súd v odvolacom konaní posudzovať a preskúmať s prihliadnutím na rozsah a dôvody podaného odvolania.

16. Pokiaľ žalobkyňa namietala ďalšiu vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., že k jej odňatiu možnosti pred súdom konať došlo tým, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd však nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje presvedčivé vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s potvrdeným rozhodnutím súdu prvej inštancie) spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p., preto táto námietka dovolateľky opodstatnená nie je.

17. Dôvodnou nebola ani námietka dovolateľky, že v konaní pred súdom prvej inštancie rozhodoval a uznesenie o poplatkovej povinnosti vydal vylúčený sudca (§ 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p.). I keď ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so

skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti, nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelennej veci len celkom výnimočne a len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo. Samotný subjektívny názor strany sporu, že v osobe určitého sudcu sú dané okolnosti vylučujúce ho z prejednávania a rozhodovania veci, nezakladá ešte bez ďalšieho dôvod pre legitímne obavy z jeho nestranného a nezaujatého rozhodovania.

18. Najvyšší súd už v iných veciach vyslovil názor, že dôvod na vylúčenie sudcu nezakladá sama skutočnosť, že sudca má prejsť a rozhodnúť vec, v ktorej žalovaným je súd, na ktorom tento sudca vykonáva súdnictvo (viď napríklad uznesenie Najvyššieho súdu z 31. mája 2010, sp.zn. 3 Nc 14/2010). Nadväzujúc na tento názor dovolací súd pre účely preskúmvanej veci konštatuje, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie je bez ďalšieho ani to, že vykonáva súdnictvo na súde, ktorý údajne (podľa tvrdenia žalobkyne) svojím nesprávnym úradným postupom v inej právnej veci založil zodpovednosť žalovaného za majetkovú a nemajetkovú ujmu v zmysle zákona o zodpovednosti za škodu. Neopodstatnená je preto aj námietka dovolateľky podľa § 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p..

19. Z obsahu dovolania napokon možno ustáliť, že dovolateľka svoje dovolanie odôvodňovala aj tým, že napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, namietajúc jeho právny záver. K čomu najvyšší súd uvádza, že nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p., ani atribút rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 239 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

20. Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné odmietol.

21. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 veta druhá CSP neodôvodňuje. O výške náhrady trov konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.